

מסורת הש"ס

א) מ"ק י"ח ק"ד פ"ג ע"ג
ב) ע"פ חמ"ס לפ"ג נ"ג ד"ה
השם יתום' דלקח ק"ט.
ד"ה משנ' ג) נטרות נ"ג.
ד) ע"ס נ"ג: (ס) נטין ס"ג.
ה) ר"ב ק"ס: (ט) ד"ק נ"ג.
ו) ע"פ העיר סניף ד"ב
ז) ע"פ ר"ב (ח) ע"פ חמ"ס ע"ס
ח) ד"ה ו"ה"ס: (ט) ע"ל א"י
ט) הוה בשעת מתן מעות ה"ל
לפרושי מ"י: רש"ל, (י) ע"ל
י) וקשה ל"י: וקשה לפרושי
הקונטרס הו"ל ומקו"ל לה
מ"י: רש"ל.

הגרות הבי"ח

(ה) ח"ס ד"ה חמ"ה ח"ס
ע"פ ד"ה ע"ל: (ב) א"י
ד"ה ע"ל: וקשה ל"י
הקונטרס הו"ל ומקו"ל לה
ה"ל:

מוסף רש"י

בשטר
המחוס שניהם ופחות
שפיקס על זה ודו"ש
ה"ל הן הדברים
הנקני באמירה. כל
קנין שהקדוש הן מדר
הדבר, וכה"ל הנה ק"א
מתחיל אלדרי מדר ומקני
(ע"פ) ח"ב לכתב שאני
חיוב לך חמ"ס שלעים.
משום שפיקס בני נכוחות
ע"י גזירה שמה יאמר
פורין בשטרות. א"ל
אין שפיקס כלום, אי נמי
כשטר ש"ל על הכוונה
(ע"פ) ע"ב הוצא
אחר חיתום שטרות.
למחשבה שטרות ח"ב
הערב סכך ידו ואין ערב
(ע"פ) כ"א א"י. גובה המלוה
מתן מנכסים בני
חורין. אבל לא משעבד
כיון דלמחשבה שפיקס לית
ליה קלא הוה ליה מלוה
על פ"ג (ע"פ) כיון דלמח
חיתום מעל הערבות,
והוה ה"ל לטוב כלל שטר
אחר מתן מעות ורש"י
ר"ב ע"פ.

הנושא את האשה פרק שנים עשר כתובות קב.

לא נשערי פסיקא. החתן והכלה פוסקין מנאס שניהם שני עדים והעדים חותמים עדות גמורה. וא"כ מאי למימרא אלטרין כגון לוינה קנין אלף דכריס ואשמעין כדכר גידל דלא נעי קנין: לברר לו כפן. שלא ימננו לכהן אחר: אי הכי. דעמא משום

לא בשטרי פסיקתא וכדכר גידל דראמר רב גידל אמר רב כמה אתה נותן לברך כך וכך וכמה אתה נותן לכתך כך וכך וקידשו קנו הן הן הדברים הנקנין באמירה תא שמע ר"ב כתב לכהן שאני חייב לך חמש שלעים חייב ליתן לו חמש שלעים ובנו אינו פדוי שאני התם דמשועבד ליה מדאורייתא אי הכי אמאי אינו פדוי לברר לו כהן אי הכי בנו אמאי אינו פדוי כדעולא דראמר עולא אבר תורה פדוי לכשיתן ומ"מ אמרו בנו פדוי פדוי גזירה שמה יאמר פודין בשטרות אמר רבא כתנאי ר"ב ערב היוצא אחר חיתום שטרות גובה מנכסים בני חורין מעשה בא לפני רבי ישמעאל ואמר גובה מנכסים בני חורין אמר לו בן ננס אינו גובה אלא מנכסים בני חורין ולא מנכסים משועבדים אמר לו למה אמר לו הרי שהיה חונק את חברו בשוק ומצאו חברו ואמר לו הנה לו ואני אתן לך פטור שלא על אמונתו הלוחו לימא רבי יוחנן דאמר רבבי ישמעאל וריש לקיש דאמר כבן ננס כ"ע לא פליגי

השם סלקא דעמיך דהאי חייב משום שנתחייב לו ושמתעבד ע"י השטר ולהכי בנו אינו פדוי ומשני שאני התם דמשועבד ליה מדאורייתא פירוש להכי יכול הכהן להתייבד ע"י השטר שיש עליו קנה שעבוד אבל במקום דליכא שעבוד לא מצי למשעבד כשטרות: חייב ליתן לו חמש שלעים. ובמי האי גזירה מיירי דאי לאו הכי מאי קמ"ל דמיחייב: לברור לו כהן. אפי' חייב בממרי כהונה מיירי דמסתמא קנה כלל כתיבה כדמוכח בשליה כל הגט (גיטין ג.) ומיהו לרר כתיבה דלא ליהדר ביה והוה מצי לשנוי שכתב לו משום דלא לימא ליה פרעתי הו"ל ונשטר גמור מיירי:

א"י הבי בנו אמאי אינו פדוי. כלומר הוה ליה למימר דליהו פדוי לכשיבא ליד כהן דנהי פקודים שפא לידו דינא הוה דליו פדוי דהא ליכא עליה אלף שעבוד בעלמא מ"מ כשיגיעו לידו אמאי אין בניו פדוי ונצטריחא משמע דליו פדוי לגמרי: אמאי אינו פדוי כדעולא כו'. וא"כ עולא לית ליה דרבי יוחנן דאמר מיירי דליטרין ליה לפרושי טעמא משום שלא יאמרו פודין בשטרות וי"ל דליטרין לפרושי הכי משום דמיירי בכל ענין אפילו כתב לו שאני חייב לו ה' שלעים לפדיון ואפי' לא כתב לו הכי קממא

דמילתא לפדיון בנו הוא דקאמר ולעולם אית ליה דר' יוחנן. מ"י: כתנאי ערב היוצא אחר חיתום שטרות מיחייב משום דחשיב כמודה שנעשה ערב בשעת מתן מעות וקשה לרבי דלא משמע הכי בטרין דג' (דף כ"א.) וס"ל דאמרין התם בני נר חמא היו מוחזקין בעלמא שהיא שלה וגט כתוב עליה והכי היא יולאה מחמת ידו כו' מזה מי אמרין אקנינו אקנינא ניהליה או דלמא כו' ובעי למיפשע רבא מערב היו"א אחר חיתום שטרות גובה מנכסים בני חורין אלא דחייב משום דחשיב כמודה שנעשה ערב בשטר דהא האי שטרות כחשתינו הערב נכסי הערב משועבדין בו והא צעיק ספר מקנה אי לאו דאקנינא ניהליה מלוה לערב ותמס ויהדר מסר ניהליה ואי מעטס הדואה מיחייב א"כ לא לרין שיהא קניו לערב ואומר רבי דלעולם מחמת הדואה מיחייב והכי פשט רבא דאי אמרת בשלמא בעלמא קני כה"ג משום הכי מיחשכ הדואה דאלמא מילתא דשטר ואשכחא הדואה אלף או אמרת בעלמא לא מיחייב כה"ג א"כ כן הכא נמי לא אלמא מילתא דהאי שטר לא חשיב הדואה. מ"י (א):

אליבא דבן ננס כ"ע אא פ"ג. פירוש רבי יוחנן לא מצי סבר כבן ננס ומיהו לר"י דהואיל וכן ננס פליג אדרבי יוחנן דלא חשיב ליה הדואה מנא ליה לרבי יוחנן דרבי ישמעאל סבירא ליה כותיה דהא בשליה כ"ג (דף ק"ט.) א"אמר רבי יוחנן גופיה חלוק היה רבי ישמעאל אף בחנוק ודלמא דוקא בחנוק הוא דפליגי דרבי ישמעאל סבר משעבד נפשיה וכן ננס סבר דחנוק לא משעבד נפשיה אלא בהדואה ל"פ כלל דמודה רבי ישמעאל דאינה הדואה וגרעה לי דיש לדקדק מדקדמי רישא ערב היו"א אחר חיתום שטרות ואי לא חשיב רבי ישמעאל כהדואה לא הוה ליה למיתני הכי אלף הוה ליה למימר דערב שלא בשעת מתן מעות משעבד נפשיה אלף הא קמשעב לן דאפילו חמ"י לומר דלא מיחייב משום דלא משעבד נפשיה הואיל ולא הוי בשעת מתן מעות מכל מקום מחמת הדואה מיחייב וכי מימא ומנלן דחנוק פליגי דלמא כהא דוקא פליגי יש לדקדק מדקאמר רבי ישמעאל למה והשיב לו הרי שהיה חונק ואם חמ"י לומר דמודה רבי ישמעאל בחנוק לא מיחייב א"כ הכי קאמר ליה למה לא יחייב מעטס הדואה ומה הסיבו הרי שהיה חונק אין הגדון דומה לראיה אלף ודאי בחנוק נמי פליגי והכי קאמר לו למה לא יחייב משום דמעטס הוה דמשעבד נפשיה ושבו שמעמי מ"י כדכרי ור"מ מפרכ כולה סוגיא כלל הדואה שלא היה חייב לו כלום מחלה והא דקאמר חייב אני לך מנה בשטר היינו בשטר גמור שחממו היטב שרואה להשעבד ולהתייבד לו מנה בשטר זה ובהא פליגי רבי יוחנן סבר אלמא מילתא דשטר לא קטנוי ביה בשטר זה כמו שהודיה בפני עדים ואין הדמיון טוב אלף אידי דקטק לעיל דאמר לכו אחס עדי נקט נמי הכא כמ"ד לכו אחס עדי דמי ואין לתמוה הכי משעבד בשטר זה הא אין מוטללין נקנין בשטר דיש לומר דהואיל וטרה למכתב שטרות נגמר ומשעבד נפשיה שהרי אפילו באמירה בעלמא יש דכריס שנקניס דקאמר כסמוך ועוד דשמעין ליה לרבי יוחנן דהובח (כ"מ דף ט"ט.) הנותן מתנה מועטת לחבירו קנה אע"פ שלא הגיע לידו דגמר ומקני הכא נמי מתוך שטרות ליתנס בשטר כה"ג גמר ומקנה ומסיק כתנאי ערב היו"א אחר חיתום שטרות וחמסו עלמנו היטב אני פלוגי בני פלוגי ערב ומעכשיו הוא משעבד ועכשיו אחי שפיר הייא דגיטין (דף כ"א.) וס"ל אכל לפי' הקונטרס דמעטס הדואה לא כתב בו אלף ואין ערב ומקנה לו השטר בני עדים ופלוגי בן ננס ורבי ישמעאל אי היא הדואה אי לאו ואם חמ"י אפי' לא הו שיעבוד ביה השטר כעדי מסירה י"ל דלא חשיב האי שטר לאשעבודי ביה כיון שאין כתוב בו סס הערב אלא כתיבתו דכיון שאין מוכיח כתיבתו שהוא מקנה לא מצי לאשעבודי ביה ור"מ אמאי נקט אחר חיתום שטרות הוה קודם חיתום דהו מפינאי וי"ל דלכ"י נקט אחר חיתום קודם חיתום אין רגילות לכחוד לשון גרוע אבל לאחר חיתום רגילות הוא לכחוד לשון גרוע בשטר משום שהלוואה כבר נעשת ולפי' ר"מ דמיירי בשטר גמור ליכא למימר דהא דנקט לאחר חיתום משום דקודם חיתום גבי כ"ע אפי' שלא בשעת מתן מעות דהא בן ננס כריס נקיס ולדידיה לא מצי לאשעבודי בשטרות אלף הכי נקט לאחר חיתום דא מוכחא מילתא דלאחר חיתום היה אלף קודם חיתום מוכח מילתא דקודם חיתום הוא ובהא מודה בן ננס דמשעבד אלף לאחר חיתום פליג דמוכחא מילתא דלאחר חיתום הוא דאי קודם חיתום הוה ליה לאקדומי לחיתום אלף לא יכלו להקדימו וכ"כ משום הא ליכא הוכחה דלכ"י לא הקדימו לחיתום דלא ליגבי ממשעבד שהרי ע"פ היא הוה קודם חיתום הוה ליה לפרושי אי נמי למיכתב הערבות כלל וא"י דהיכא דלא כתב דלא קטנוי חמ"י עדים בעיה אלף מלתא דחשיב נפשיה הוה דמסיק כה"ג (דף ק"ט.) (א) וקשה לפי' ר"מ הו"ל ומקו"ל להאי חתימת ערבות שהוא שטר גמור להתייבד בו כשמוסר לו בפני עדים מההיא טעמא שמהייב שום דבר יחייב לו שיעבוד נכסים נמי ע"י עדי מסירה כמו אם ליה ממנו דעדי מסירה מתקי ליה לקלא כדמוכח דוכתי ור"מ הניא ראייה לכריז מירושלמי דרבי יוחנן וריש לקיש אמרי כה"ג שלא נתחייב לו קודם לכן דפרין כמה נתחייב זה לזון אח בת אשתו לא כן אמר רבי יוחנן ורש"ל הכותב שטר חוב לחבירו בחוקת שהוא חייב ונמלא שאינו חייב אינו חייב לו כלום ואף על פי שלפי הירושלמי קשה דרבי יוחנן אדרבי יוחנן אין לחוש דכתיבה דוכתי פליג אמרנו שלנו: יתנו

עין משפט
גר מצוה

1 א מ"י פכ"ג מהל' חסות ה"ל יג ופ"ו מהל' ויהי ה"ל ח' ח"ש' אה"ע סימן ח':
1 ב מ"י פ"ח מהל' נטרות ה"ו טו"ש' יוד"ס ח"ט ט"פ ד':
2 ג מ"י פכ"ו מהל' מלוה ויהי ה"ל א טמ"ג ע"ן ד' טו"ש' ח"ט ח' קטט ע"פ ד':

תוספות ר"ד

כתיבה זו הלוחה אלא בינו לבניו בלא דבר ועכשיו בא להודות לו כן הוה אמ הודה לו בכח כמו שהודיה לו כפה ולא אלימא הודאת כתיבתו מהודאת פיר דכתי' הוה כאילו הודה לו בפני עדים כפי אכל לא אלימא כפי' ליהו אחס עדי וק"ל דר"ל ור"י הלכתא כר"י. עי' בספר ר"ב בס"י.